

Iben Maria Zeuthens prædiken 15. søndag efter trinitatis

Taler

Iben Maria Zeuthen
Journalist

Dato

28. september 2025

Sted

Hornbæk Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Matthæusevangeliet kapitel 6, 24-34

- 1 Hver dag har nok i sin plage.

En sætning, jeg som barn virkelig faktisk grinede af. Er livet på jorden så dårligt at hver dag kan betegnes som decideret plagsom? Et mørkt citat der bragte
5 vidnesbyrd om en slidsom fortid på jorden, langt fra evighedens udfrielse. Men nu er tiderne anderledes, ikke? Vi har et højt komfortniveau og hver dag kan dårligt betegnes som en plage....

Og dog. Lad mig starte et andet sted.

10

Mængden af laster er konstant, siger man. Stopper man med at ryge, begynder man at bruge snus. Men mængden af bekymringer er også konstant. Jeg er en af dem der bekymrer mig meget. Når den ene forældresamtale er ovre, begynder influenza-sæsonen. Når influenzaen er ovre, får man en rykker fra SFOen. Når
15 den er betalt, er chefen dum, og det betændte forhold til ens nabo er blusset op igen, fordi han ikke vil beskære sit store dumme træ.

Tænkt eksempel.

- 20 Og nu har jeg endda kun nævnt de dagligdags bekymringer. Ikke dem, der inkluderer alvorlig sygdom i nærmeste familie, depressioner hos pårørende, natteangst og afgrundsdybe konflikter, hybridkrig, eller de stigende temperaturer og det pesticidfylde grundvand.

- 25 Hver dag har nok i sin plage, skal nok ikke, er det gået op for mig, forstås som en beretning om hvor plagsom livet på jorden er.

Dagens tekst påbyder os derimod, ikke at tage sorgerne på forskud.

- 30 Hvis man taler med kognitive terapeuter, vil de udlevere et skema, der viser, hvor lille risikoen for at det dårlige du frygter der sker, faktisk sker. Og det vil ofte vise sig, at den risiko er lille. Dejligt.

Men kognitive terapeuter kan ikke snyde i hvert fald mig. Måske heller ikke dig.

35

For vi ved intuitivt godt, at det er farligt at være i live. Det koster livet at leve.

Jeg kan huske engang at jeg har hørt salig Peter Lund Madsen, den landskendte og elskede psykiater tale om vores urfrygt. Fortælle, at det at opleve angst

- 40 knytter sig til en fjern fortid, hvor vi var bange for at blive spist af en bjørn. At frygten historisk set er reel, men set i lyset af vores øje udviklingsniveau, irrationel. Og at når vi er bange, er det denne gamle og nu irrelevante frygt der bor i os, selvom bjørnen er væk.

- 45 Det er rigtigt at der ikke står en bjørn udenfor vores vindue. Og det er sympatisk og trøsterigt at fortælle os, at der ikke er noget at være bange for. Men selv Peter Lund Madsen var bange. Han var bange for læger, han kom ikke afsted til lægen, og nu er han død.

- 50 At være bange for bjørne kan vi trøste os med, ikke længere er en relevant frygt. Men selve angsten er ikke forkert. Den er rettet mod det forkerte, ja der findes ikke bjørne i vores baghaver, og lægeangst er angst er også irrationelt det er ikke farligt at gå til læge. Men der ER noget at være bange for. Altid. I Peters tilfælde kunne han have været bange for en hjerteinfarkt og så ville frygten have været
55 reel.

Sætningen "Hver dag har nok i sin plage" er med tiden blevet mit yndlingsargument for ikke at bekymre mig. For teksten siger ikke: "der er ikke noget at være bange for". Nej, teksten anerkender, at der ER noget at være

- 60 bange for. Der er faktisk så meget at bekymre sig om, at vi er nødt til at tage det én frygt ad gangen.

Vi skal nøjes med at være bange for det som er reel og det som er at frygte nu og her. Hvis ikke vi gør det, bliver frygten for altopslugende. Du må gerne være

bange, men du må nøjes med at være bange for det som er et akut og reelt problem og ikke alt det der ikke er det endnu. For hvis vi er bange for at dø, er vi bange hele livet.

70 Hver dag har nok i sin plage: det er nok, menneske, du tager for meget på dine skuldre. Himlens fugle, de sår ikke, de høster ikke og samler ikke i lade. Og alligevel har de alt. Det, der gør forskellen på os og fuglene er, om man formår at lægge fremtidens problemer til side.

75 Markens liljer er flottere klædt end de største konger, og de spekulerer aldrig på at spinde. Eller producere, kunne vi også sige. De gror, uden bekymring, og uden at forbruge andet end sol, vand og jord. Og stadig står de smukkere, end det meste andet.

80 Markens liljer har ingen bekymringer, selvom deres liv er kort. Og hvad deres lykke heller ikke beror på, er materielle goder.

”I kan ikke tjene både Gud og mammon” står der også i dagens tekst.

85 Min farmor der var meget kristen, sagde af og til i afsky, at i vores del af verden, var penge blevet Gud.

Og hun havde helt ret. Hvis vi er i tvivl om hvorvidt noget er etisk rigtigt, om det moralsk kan forsvares, hvis vi opdager at noget undertrykker, skader eller
90 forurener, så undskylder vi os med at vi trods alt tjener penge på det. Og hvis man gør det, bliver det rigtig svært at stoppe igen. For penge trumfer det meste. Penge er verdens korteste og mest slagkraftige argument.

Hvis noget kan betale sig, giver vi grønt lys til både forurenede drikkevand og i at
95 investere i krudt og kugler.

”Du kan ikke tjene to herrer på en gang” siges det i teksten.

”Du kan ikke både tjene Gud og mammon”.

100

Men hvem er så Gud i denne sammenhæng, når vi nu ved at Gud ikke er penge? Er Gud den der siger at vi ikke skal bekymre os om det samlede pesticidindhold over år, for hver dag har nok i sin plage? Eller er Gud den der siger, at vi ikke kan

105 investere i våben eller opretholde et konventionelt landbrug for så tjener vi mammon fremfor Gud?

110 Sagen er jo egentlig, at man da godt kan tjene to herrer på samme tid. I en vis periode. Lige indtil vi står i en tilspidset situation. For da må vi vælge. Vi må spørge os selv: hvad er vigtigst? Hvem er vigtigst?

115 En sådan situation står vi på mange måder i, nu. Vi mærker alle hvordan krigstruslen rykker tættere på, og breder sig. Vi mærker, hvordan demokratiet er under pres: Politisk mord i USA. Vi mærker også, hvordan planeten begynder at slå fra sig: oversvømmelser, hedeølger og smeltede gletsjere.

Det er på tide at vi spørger os selv:

120

Hvem er vigtigst og hvad er vigtigst for os? Og med det spørgsmål følger: hvilken herre vil vi tjene? For vi kan ikke tjene både Gud og mammon.

125 Kigger man på den offentlige samtale, er der splittelse og polarisering nok. Det nuancerede og dybe må og bør forstærkes. Men samtidig er det på tide at vi hver især træder frem.

130 Vi kan ikke tjene to herrer på en gang. Vi kan ikke få det hele. Vi kan ikke undlade at tage stilling. Vi må vise hvem vi er, og hvem vi vil tjene. Ellers fortsætter volden mod kvinder. Børn fortsætter med at dø i krig. Demokratiet fortsætter med at afvikles. Temperaturerne fortsætter med at stige.

Vi skal rykke en plads frem.

135 Og nu er det, at buddet om ikke at tage sorgerne på forskud udfordres. For vi er nødt til at være mere fremsynede når vi vælger hvem vi vil tjene. Så hvordan balancerer vi lige det?

140 Hvordan kan vi både være fuldt til stede for det nu som udspiller sig? Samtidig med at vi indsér at vores retning er forkert? Det er en spidsfindig balance vi skal finde når vi på en gang ikke skal flygte fra de store opgaver vi står i, men samtidig bevare modet. Det er noget med at tage en bid af opgaven, ikke tage en

145 for stor bid, og så acceptere at alting ikke bliver løst i vores levetid. Vi skal være i besværet.

Opgaven lyder jo i sin enkelhed: Hvordan kan vi tjene både nutiden og fremtiden samtidig?

150 Vi skal på en gang være bevidste om alvoren i vores liv og være klar til at løfte vores ansvar. Og på samme tid må vi føle os lette som fuglen på himlen. Det er en svær øvelse. Men det er jo nok sådan det er, og altid har været, at være i live.

155 Hver dag har nok i sin plage: tag det ansvar du kan, agér på den bekymring du har her og nu. Fornuftigt og afmålt.

Jeg siger til mig selv: gå til lægen. Doner til læger uden grænser. Skær ned på det som forurener. Engagér dig.

160 Og tag så ikke mere. Resten har du lov at tage let på. At øve sig i at lægge bekymringerne på hylden er ikke naivt. Det er klogt. Ikke at lade sig tynge er ikke et bevis på at verden ikke er tung. Tværtimod. Ikke at lade sig tynge, er at gemme kræfterne til dem og det der har brug for os.

165 Vi må forblive i besværet, med lethed i hjertet. Ligesom fuglene og liljerne på marken. Om ikke andet må vi påtage os opgaven, bare indtil de er tilbage når foråret pibler frem igen.

170 **Kilde**
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype
Digitalt manuskript

175 **Tags**
15. søndag efter trinitatis, Første tekstrække, Lægprædikant, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/iben-maria-zeuthens-praediken-15-sondag-efter-trinitatis>

180